

Oude kaart uit 1657

Henk van Beek

Het oude hertogdom Brabant bestond ooit uit aaneengesloten droge en natte bossen, doorsneden met beken en riviertjes. Met de verdere ontwikkeling van de landbouw én de toenemende vraag naar hout als brandstof en bouw materiaal, werden grote delen langzamerhand kaal gekapt. Om verdere kaalslag te voorkomen en het planten van bomen te stimuleren gaf de hertog aan eigenaren van percelen langs de aan hem toebehorende wegen, het recht om in de berm bomen te planten en te rooien. Zo is er een zogenaamde Pootkaart van 23 mei 1656”, *“waarinne die van Aarle Rixtel werden gesterckt in de privilegien van 1300 en 1359 zoo in het bepoten en hakken van hout op het Strijpsheytje, Haseldonkse straat en Opheuvel, alsmede het jagen en vissen in de Aa.”*

Zo kwamen er na een tijdje lange rijen bomen langs een aantal Aarlese wegen te staan.. Het waren vooral populieren, want die groeien snel en hoog. Het uiterlijk van deze regio, met zijn coulissenlandschap, hebben we dus mede te danken aan een oud en uniek feodaal recht. Dat recht bestaat in sommige gemeenten in de Meierij en de Kempen tot op de dag van vandaag, ook in Aarle-Rixtel. In het Brabants Historisch Informatiecentrum (Rijksarchief) in Den Bosch bevindt zich een prachtige gedetailleerde kaart van een stukje “Rixtel”. Er staan niet alleen niet alleen populieren op, maar ook knotwilgen en eiken, waaronder ook een "affgehouwen eijckenboom". De kaart maakte onderdeel uit van de bewijsstukken in een rechtszaak voor de Raad van Brabant in 1657, die Johan Oudart, heer van Rixtel, Aarle, Beek etcetera, aanspande tegen Wouter van Craenenbroeck. Het gaat hier over een illegaal omgehakte eikenboom. Ja, bomen waren in die tijd nog steeds “heilig”!

De kaart laat een aantal interessante details zien, waaronder een echte vlechtheg, een hek van schaarhout, knotwilgen en de

omgezaagde eik. Ook wordt er rechtsonder op de kaart melding gemaakt van het erf van de kapel van Rixtel (B), die hier kennelijk heeft gestaan. Kortom een prachtig historisch document!

